

Resimlerle Venüs Cehennemi!..

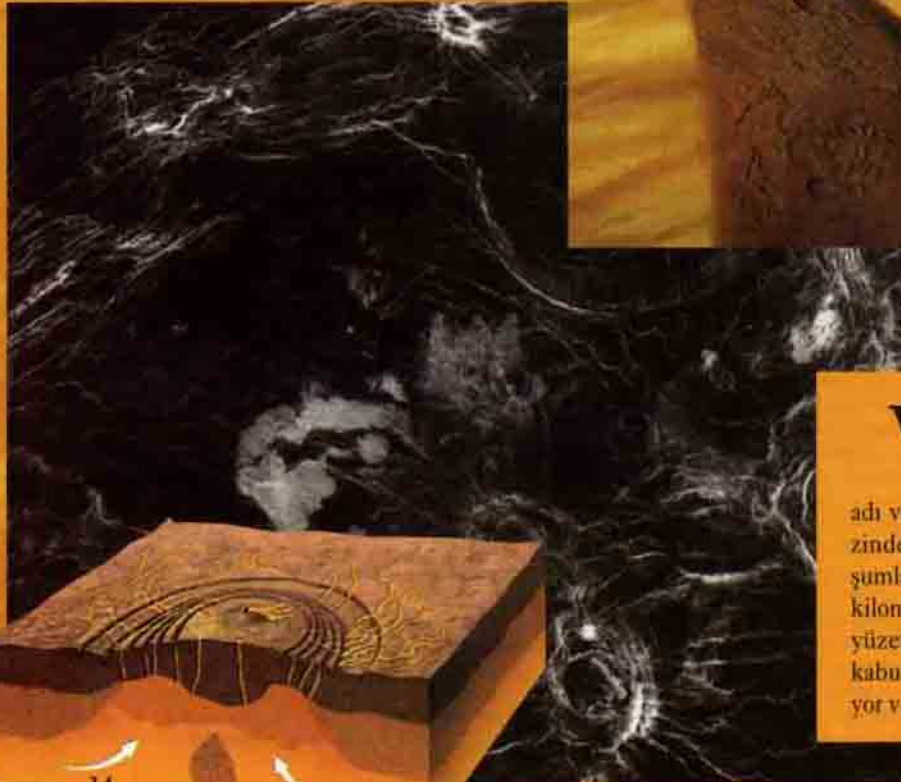
BOYUTLARI ve oluşumu açısından Dünya ile benzerlikler gösteren Venüs'ün yüzeyi, çok yoğun volkanik faaliyetlerin sonrasında biçimlenmiş. Bu yüzden, oluşum aşamasındaki yoğun meteor çarpmalarının izleri artık yok olmuş. Gezegenin, en son yoğun volkanik ve tektonik faaliyet dönemini geride bırakmasının üzerinden 500 milyon yıl geçmiş. Fotoğrafta, Venüs üzerinde iki tür yerkabuğu oluşumu gözleniyor. Koyu renkli bölümlerdeki yüksek platolar ve açık renkli bölgelerdeki düzlükler... Tektonik ve volkanik faaliyetlere yol açan fay tabakaları genellikle yüksek platolarda yer alıyor.

Magellan uydusu, Venüs yüzeyinin % 97'sinin haritasını çıkardı. Yerkürenin "ikiz kız kardeşi" olarak adlandırılan Venüs, tam bir "cehennem". Yüzeyinde sıcaklık 450 °C civarında. Yoğun volkanik faaliyetler sonucu yüzey son derece engebeli ve biçimsiz şekillenmiş durumda. Ve basınç... Atmosfer basıncı, okyanus diplerinde görülenden de şiddetli. Yani, Dünya'dakinin yaklaşık 90 katı!..

VENÜS atmosferi, kalın ve yoğun bir bulut tabakasıyla çevrili. Magellan Uydusu bu yüzden, gezegenin yüzey haritasını çıkarabilmek amacıyla, bulut tabakasını geçebilen radar dalgaları kullandı. Çok şiddetli atmosfer basıncı altında sıkışmış ve üst üste dizili sayısız lav tabakasından oluşan yüzey, bu nedenle radar dalgalarını, kimi zaman çok net, kimi zaman da çok karanlık fotoğraflar elde edecek biçimde geri gönderiyor.

VENÜS'te bugüne kadar başka hiçbir gezegende rastlanmamış bir tektonik ve volkanik oluşum gözleniyor. Coronae adı verilen bu dairemsi görüntüler aslında, merkezinde çok yoğun bir volkanik yapı bulunan oluşumları ifade ediyor. Bu oluşumların çapı, yüzlerce kilometreyi buluyor. Volkanik yapının dikey olarak yüzeye doğru faaliyete geçmesi durumunda, dış kabuk (Venüs'ün yüzeyi) önce şişiyor, sonra yarıyor ve volkanik patlama meydana geliyor.

VENÜS, Güneş Sistemi gezegenlerinde görülen en ilginç oluşumlardan birini de barındırıyor; Lav nehirleri!.. Ancak bu nehirler, başka hiçbir gezegende Venüs'teki kadar uzun değil. Venüs'ün lav nehirlerinin uzunluğu binlerce kilometreyi buluyor. Genişlikleri ise 1-2 km. arasında. Bu, lavın suyunkine yakın olan akışkanlığından kaynaklanıyor. Yüzeyin çok sıcak ve henüz sertleşmemiş olması da akışkanlığı artırıyor. Venüs'ün bu yapısı, eğer var idiye, suyun da uzun zaman önce yok olmasına yol açmış olmalı.

FOTOĞRAFTA görülen baloncukların bilim adamları arasındaki adı Pancakes. Venüs'e özgü oluşumlar... Gezegenin çok şiddetli atmosfer basıncı ve lavların oldukça yapışkan yapısı, yaklaşık 800 metre yüksekliğinde ve çapları 25 km. dolayındaki bu küçük tepeliklerin oluşmasına yol açmış. Uzmanlar, Venüs'ün yoğun volkanik ve tektonik faaliyet döneminde lavların akışkan olduğunu ancak gezegenin, zaman zaman daha yoğun ve yapışkan yapıtlı lav püskürmeleri yaşadığını düşünüyorlar. Pancakes'lerin oluşumu da buna bağlıyor.

VENÜS yüzeyindeki çok sayıda vol-

kandan biri Maat Mons (1). Volkanik faaliyeti bir zamanlar çok yoğunmuş. İç kısımdaki faaliyet sırasında yüzeye doğru çıkan lavlarla (2), kabuğun kırılması sonucu içe doğru oluşan basınç (3), yüzeyde Tesserae adı verilen kırılmalara yol açıyor (4). Bu oluşum, gezegenin yüzeyinde özellikle Alpha bölgesinde (5), ilginç bir yerkabuğu yapılanmasına sebep oluyor.

VENÜS'ün son dönemde 600'den fazla gök cismi çarpışmasına sahne olduğu biliniyor. Fotoğrafta, Venüs'te yer alan bu tür çarpışmalardan üçünün izleri görülmüyor. Çarpışma sonucu Venüs'ün kabuğunda açılan delik ve kopan parçaların yüksek atmosfer basıncı sebebiyle, çok dağılmadan, deliğin hemen etrafında yığılması çok net gözleniyor.

Geyik: Kurtlar Kurt
Jean-Francois Robredo
Science Et Vie Mayıs 1995
Fotoğraflar-NASA